

התכסריון האמיתי והמדומה מהמשלה שעוד לא קמה

יום, וכמה הנחיות מעשיות. אבל לא ירד לפרטי פרטים. כגון: כמה שרים יהיו לאחר דוח העבודה בממשלה הבאה של אשכול? ייתכן שלא עשו זאת, מכיוון שבמצב אשר שרר אז לא היה כל בטחון שאמנם היה זה אשכול שירכיב כראות עיניו את הממשלה הבאה.

אבל ברקע, בשיחות שהושמעו במסגרת בלתי-מחייבת, הובעה התקווה של אחרות העבודה, כי היא תקבל אחד משל שתי תיקים החשובים ביותר הקיימים בממשלה: משרד הבטחון, משרד החוץ או משרד האוצר.

אם משרד הבטחון אפשר היה לתת ב"אופן תיאורטי, לישראל גלילי, הוא כבר שירת כסגן שר הבטחון, בימי דויד בן גוריון, בראשית מלחמת העצמאות. אבל אשכול הסביר שזה לא יהיה קל. ראשית בטוח שגלילי יכול להיות שר בטחון מצויין. אבל עליו להבין, מפא"י לא תצויה. אבל אחר-כך, לכשידיה איחוד מלא בין שתי המפלגות, לא תהיה כל מניעה, בימי תיים הוא מצטער.

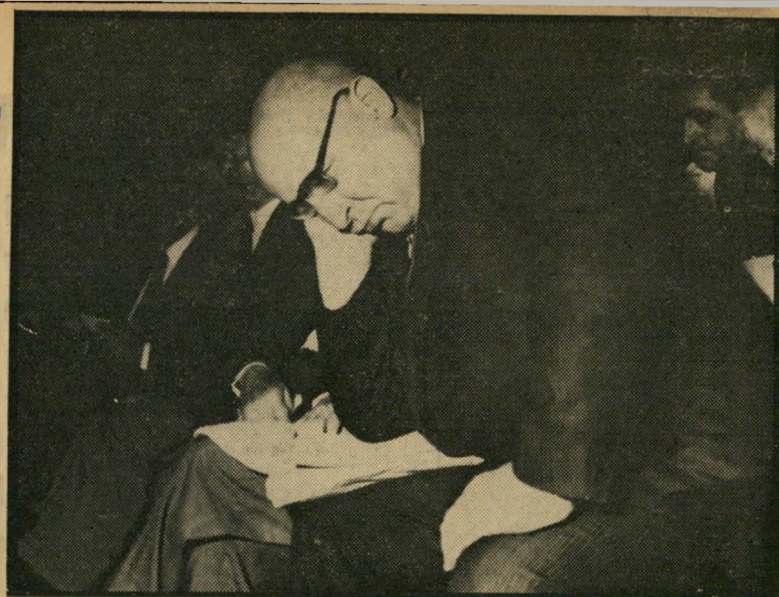
ואז הועלתה האפשרות, כי יגאל אלון יתמנה סגן שר הבטחון. לכאורה, היתה בכך ירידה בדרגה לאלון, אבל אמרו כי חשוב שהוא יירש את שמעון פרס. מה עוד שהוא מקורב מאוד לאשכול, ושר הבטחון

שבוע-שבעים יהיה סגן שר הבטחון. באותן שיחות בלתי-מחייבות לקחו אפסות רות זו בחשבון. לכן אמרו: אפשר למנות את יגאל אלון שר החוץ. היה ברור שגלילה תעזוב, ויגאל אלון הוא בעל שיעור קיימה היגואמי, גנראל מפורסם לשעבר, חניך איכספרד מצוחצה, צעיר, סימפאטי, רציני — הכל, אולם כאשר ניצח המערך, וכאשר ההלי שיחות מחייבות, הסתבר שאי-אפשר לתת את משרד החוץ לאלון, איך אפשר? הלא המועמד הטבעי הוא אבא אבן, הלא כבר בעל חלק בשרות החוץ. והוא עבד כל כך קשה במערכו הבחירות, לא בא בחשבון שמישהו אחר יהיה שר-החוץ.

עמדת-המיקוח שאברה

כאן הסתבר עובדה עגומה למדי: בידי אחדות-העבודה, חלק מן המערך, יש הרבה פחות קלפים מאשר היו לאחדות העבודה מחוץ למערך. קודם יכלה לעמוד על רמקה, לדרוש ולקבל — כי הזוזה בעמדת-המיקוח בלעדית, עכשיו לא יבין אותה איש אם תחיל לרוב על תיקים. או שהיא חלק מן המערך, בתיקף ההסכם האידיאולוגי בין שתי המפלגות, או שלא.

גם האיש החוק המחסן ביותר יכול לחוש חולשה בפני עיבודות מביכות כאלה.

ספיר

שיהיה יותר חזק, הרבה יותר חזק

כי בניגוד לכנסת, התפצלו למחרת הבחירות שתי מפלגות המערך לשתי סיעות נפרדות, החייבות רק להיבדל ביניהן בי ענייני ההסתדרות, אך אינן חייבות להצביע ביחד.

ברור, כי בשנים הקרובות יעמדו על הפרק בעיות כלכליות חמורות, ויחמיר ה

לנהל משא-ומתן, להעלות את התביעות הנוספות. איזה תביעות? משרד האוצר, לי משל?

ספיר צחק, אדרבא, יתנו את משרד האוצר לזאב צור, הגאון הכלכלי של אחדות העבודה, הוא עצמו יפרוש מתפקידו וילך להסתדרות.

מי יהיה מיס' 2?

מצב הסוציאלי הקיים, מפא"י, כממשלת השלטון, תכביד את ידה יותר ויותר על המוני האזרחים.

פינחס ספיר לא הסתיר את גישתו לבעיית אלה. היא רואה הכרח בהקפאת ה שכר ואולי בביטול תוספות-היוקר. הוא בעד שלילת חופש השביתה מהפועלים. הוא בעד פיסטורי יעול.

כל אחד מצעדים אלה עשוי לעורר גל של התנגדות למדיניות הממשלה. אולם בי עוד שבממשלה יהיה רוב מוחלט לצד ספיר, הרי שהסתדרות קיימת האפשרות שהרוב יתבשר דווקא נגד מדיניות זו. בלי קולות אחדות-העבודה, לא ייתכן רוב לא מפא"י שם. לפי כל הסימנים, לא תמהר אחדות-העבודה לתמוך בקו של ספיר לכל אורכו. היא תרצה לשמור על תוארה כמפ" לגת פועלים — והדבר יגרום כאב-ראש לשר האוצר.

על כן, שעה שהניחושים רבו על צרכי הנופש והמנוחה של ספיר ואלון, עסקו פוליטיקאים מגויסים בניחושים מחיקי-לכת. היו בהם שסברו, כי ההתפטרות עלולים להיות הבקיע הראשון בחומת המערך, וכי בקיע זה עלול להתרחב עד כדי ביטול ה רעיון של אחדות שתי המפלגות. נחוש חזק יותר: פירוק אפשרי של המערך, ואחרי הסתלקותו של בן-גוריון מן הבמה הפוליטית — שובה חזרה של רפ"י אל חיק מפא"י.

מובן כי מפא"י לא יכלה לחלוב על יצר כזה. ספיר הוא האיש החזק במשק. הוא חייב להישאר, בכל תנאי. היה לו רק תנאי אחד: שיהיה יותר חזק. הרבה יותר חזק.

שהוא יהיה האיש מס' 2 הבלתי-מעורר בנגרשלה. שלא יחשבו על הכנסת ישראל גלילי, או יגאל אלון, כמתחרים בשרשרת הפיקוד. שלא ידברו כל-כך הרבה על אי חוד מהיר בין שתי המפלגות. ושאחדות העבודה לא תתקש להופיע כמגינת מעמד הפועלים. שלא תדרוש דרישות בטוחה ה שכר ותוספות-היוקר. ולא רק בממשלה. שי תבטיח להישמע למישמעת קולקטיבית גם בהסתדרות. בתנאים אלה, ייתכן שיסכים כי לא הגיעה השעה למסור את התפקיד לבר חות צעירים.

האם קיבל את כל התנאים? אנשי אשכול הבטיחו, כי גם אם לא קיבל ספיר את כל מבוקשו — הוא יקבלו בקרוב. הם לא חששו מכיחה של אחדות-העבודה, ולא האמינו כי מפלגה זו תוכל למנוע משר ה אוצר את הסמכויות הדיקטטוריות שהוא תבע לעצמו. בכל שטחי הכלכלה והמשק בחדרה.

מרד בהסתדרות

ידי אחדות-העבודה נשאר, בעצם, נשק חשוב אחד: עצמאותה בהסתדרות.

מותר גם לפוליטיקאי ותיק להרגיש, כי הפוליטיקה היא עסק מתועב, וכי מוטב לפרוש ממנה למה שנים, לשבת בקירוף ולהקדיש תשומת-לב לילדים הגדלים. אולם גם אכזבה אישית אינה יכולה לי פוצץ את החבילה. צריכים לשבת ברצינות.

גולדה

יש רק יורש אחד כמובן

אחרים להתנדב לתעודת אלה. כגולת הכותרת של עבודתנו בכנסת, הצהיר, "אני רואה את הצעת החוקה אשר נגישה. ננסח חוקה, נביאה לפני חברי הכנסת נבקש את הסכמתה לאישורה של ה חוקה במישאל-עם."

לא עה המוגמר. כיצד מתיחסות ה מפלגות להופעת הכוח החדש בכנסת? ספיר אורי אבנרי: "כבר הזדמן לי להשתתף ב מספר ישיבות של הוועדה המסדרת של הכנסת. כשאני רואה את הקולגות שלי מס' תכלים בי מהצה, אני נזכר בבדיחה עם הקנגארוא על האנשים הרואים את החיה הו בפעם הראשונה בחייהם, משפשפים את עיניהם, ואומרים: "זה לא ייתכן, אין דבר כזה. אבל הקאנגרו הוא קיים, והוא יקפץ קפיצות גדולות."

"היום הם כבר מאמינים שהבלתי-אפשרי קרה, וכוח חדש פרץ לכנסת. אבל הם חושבים שזה יעבור. שנו איזודה חולפת שאם יסתמו לנו את הפה בכנסת, אנחנו נישכח ונעלם. זוהי הסכנה העומדת עתה לפנינו. אני מאמין שנודע להתגבר עליה... בתנאי אחד: שלא נברך היום על המוגמר — אלא נברך על המתחלל."

מעו באולם הקאמרי היו דברים רציניים, והם דרשו מאמץ רב של ריכוז והקשבה. משתתפי הכינוס החזיקו מעמד גם במבחן זה, הקשיבו במשך למעלה מארבע שעות בדריכות. הם שמעו את הרצאתו של אמנון זכרונ, על הקשיים שמערים תקנון הכנסת בפני ח"כ בודד. על הדרכים בהן אפשר לשלול מת"כ זה את זכותו האלמנטארית: זכות הדיבור. אבל הוא גם תיאר מה ח"כ בודד יכול לעשות. את הצעות החוקים שהוא מתכוון להגיש, תיקון החוקים הקיימים, והעמידה על זכויות האזרח בפני שרירות מנהלית.

הוא הודיע על הכוונה לתת ארבע לש' כות אזוריות, אליהן יוכל כל אורח לפנות בתלונה על המנגוון, או בבקשת עזרה. ה סיעה תדאג לבידור התלונות, תתבע תשרי בה מן האחראים.

כדי להתגבר על העבודה הרבה, יורכבו צוותים מומחים בנושאים שונים. צוותים אלה, שיהיו מורכבים מבעלי מקצועות שרנים, יבררו באופן יסודי את הנושאים, ולאחר סיכומים שיתקבלו על ידם, יוגשו הצעות-חוקים לכנסת. הוא פנה לעורכי דין, רופאים, אנשי-מדע ובעלי מקצועות

את הליקויים במישטר הקיים ויציע דרכים לפתרון. הוא לא יהיה בטאון מפלגתי, אלא גרעין של הסכרה ומאבק.

הסיעה בכנסת — תיאלץ לפעול בתנאים הקשים ביותר. בחירת אורי אבנרי בהבירה הלכה למעשה את פירוש הקריאה לשלוח קומאנדו לכנסת. הוא יצטרך לפעול לבדו בלב שטח עויין. הוא יזכה לסיוע מקצועי צמוד, מאת עורך-הדין אמנון זכרונ, בכל הנוגע לעבודות חקיקה. אולם את המלחמה וההתמוננים יצטרך לבצע לבדו. הוא עצמו תחודה בכינוס "הסיעה שלנו תהיה מותקפת מכל עבר, ולא תהיה לה תקומה אם לא יבוא הכוח העיקרי לעזרתה. והכוח העיקרי — זו התנועה החדשה."

התנועה — תהיה משולה לחיל ה רגלים. רק הוא כובש, אחרי שהקומנדו הבקיע פרץ. רק תנועה פוליטית המונית תשנה את המישטר. "איננו רוצים להיות רפ"י שניה או גח"ל שני. לא אוסף של סניפים וכיבודים, ככיוז אבנרי, "אנחנו נושאים את עניינו אל המהפכה, אל השל טון. לקראת שלטון זה נעבוד."

חוקה במישאל-עם. הדברים שהוש

ערכו אף הן לאחרונה כינוסים לסיכום מערכת הבחירות, הגישו משתתפי הכינוס סים תוכניות אמנותיות. התוכנית האמנרית של כינוס בקאמרי היה מיצעד של כוכבים — רכזי הסניפים השונים, שסיפרו על חלקם במערכת הבחירות, ותבעו המשך. היה זה מיצעד מגוון ומרשים: בני היישוב החדש, צברים מן הערים הגדולות, ערבים מכפרי הגליל והמשולש. כפי שהגדיר זאת אחד משתתפי הכנסת: "וזהי מפה של ישראל האחרת."

הביע את רוח המיצעד נציג אילת, שבא וחד עם מישלחת קטנה מן הקצה ה ימי של המדינה, חם זכתה רשימת גלם הזה — כוח שם באחוז מפתיע של הקולות: "במערכת הבחירות אמרנו: תנו לו שאנס. ובכן — נתנו לנו אותו. ננצל אותו."

זהו האתגר העומד בפני התנועה החדשה — והיא יוצאת לדרכה מצויינת בי שלושה כלים חשובים:

● השבועון המסויים — אשר ימשיך לשלם את התפקיד שנטל על עצמו בע"ה המלוא האחרונות. הוא יילחם למען העקריונות, יטיל אור על בעיות המדינה, יחשוף